

Co dělat s ministrem školství, který je nepoučitelný? Ivo Strejček odhaluje souvislosti a hledá řešení

- editor007 | 10. dubna 2024

ČESKO: Ve svém nejnovějším rozsáhlém a analytickém textu s názvem „Dílčí reformy jsou málo, řešením je systémová změna“ v části „Co dělat?“ navrhuje Václav Klaus celou řadu zásadních opatření. Mezi nimi i vážnou reformu školství. Tento systémově zásadní krok je mimořádně nutný. Dokonce i náměstek ministra školství musel přiznat, že „až 30 % 15letých nedosahuje funkčních čtenářských a matematických znalostí, což komplikuje možnosti jejich dalšího vzdělávání“.

Na zdrcující přiznání zoufalého stavu našeho školství reagoval v posledních dnech ministr školství Bek „zahájením debaty“ o úpravě rámcových vzdělávacích programů. Což o to, upravit, zpřísnit, lépe a srozumitelněji strukturovat, závazněji stanovit jaké učivo ve kterém ročníku má být žáky zvládnuto – ano, to by byl pokus o krok správným směrem. Takhle o úpravě rámcových vzdělávacích programů ovšem ministr ani jeho úředníci nepřemýšlejí.

Základní filozofii své „modernizace“ Bek shrnul lapidárně: „Opouštíme encyklopedické pojetí“. Děti se nebudou muset „šprtát, zato jim bude nabídnut hlubší vhled do učiva a budou rozvíjeny jejich praktické dovednosti“. Oficiálně se tento přístup v ministerských návrzích nazývá „provzdušnění obsahu“.

Když si Bekova slova přeložíme do běžného jazyka, školství bude pokračovat v trendu snižování náročnosti a ústupu od osvojování znalostí. Znalosti již nejsou nutné, podstatné jsou kompetence. Pokud ne zcela přesně víme, co si pod takovými kompetencemi představit, Bek nám pomáhá: „Posun k rozvoji kompetencí znamená, že bych se býval byl nemusel učit vypočítávat básnické sbírky Otokara Březiny, ale ... nějakou báseň bych napsal“. Jinak řečeno, kompetence znamenají méně znalostí, méně „biflování“, méně domácích úkolů, méně výukové disciplíny, další úbytek řádu, zato více nezávazného plkání bez zodpovědnosti se něco vážného naučit. Ostatně i zde mluví Bek otevřeně a výmluvně: „Souvisí to [provzdušnění obsahu] i s technologickou proměnou, protože některá fakta lze vyhledat tak rychle, že není potřeba vzdělávat děti v detailních znalostech“. O tom, jak si ovšem ona „fakta“ budou žáci vyhledávat, když vůbec nebudou vědět, že existují, Bek nijak nemluví.

Pokud by jedním z Bekem deklarovaných cílů úpravy rámcových vzdělávacích programů mělo být „snižování nerovností ve vzdělání“, byl by to cíl správný a nutný. Zejména základní školství trpí mimořádnou a škodlivou rozdílností vzdělávacího obsahu. Stav, ve kterém přechod dítěte z jedné základní školy do druhé (dokonce v rámci jednoho města) může znamenat konfrontaci žáka s učivem, se kterým se ještě nesetkal, nebo s učivem, které má již dávno zvládnuté, by přece v základním školství měl být považován za nepřipustný. Základní školství je přece proto považováno za základní, aby se dětem bez rozdílu sociálního postavení či rasy dostalo stejných znalostí jako předpokladu k jejich dalšímu odbornému růstu.

Tímto směrem však Bek nejde. Neomezil, ale rozšířil (například) prostřednictvím tzv. „disponibilních vyučovacích hodin“ (podle ministerstva jde o čas ve vyučování, o jehož obsahu si může škola rozhodovat sama) pravomoci ředitelů základních škol stanovit samostatně obsah poskytovaného vzdělání na té které škole. Namísto sjednocování poskytovaného vzdělání – zdůrazňuji základního –

jde ministerstvo cestou dalšího rozvolňování. Nebude to ku prospěchu kvality znalostí a už vůbec to nebude ku prospěchu snižování nerovností ve vzdělávání.

V jednom ze svých textů profesor Milan Knížák, který má se vzděláváním mladých lidí rozsáhlé zkušenosti, napsal: „Škola musí být namáhavá a musí obsahovat prvky, které jsou obtížně zvládnutelné. Význam námahy je pro vývoj lidské osobnosti zásadní“. Takhle to však ministr Bek nevidí. I proto lze s jistotou říci, že procento těch, kteří budou ve svých patnácti letech odcházet ze základních škol s minimálními nebo dokonce žádnými čtenářskými nebo matematickými dovednostmi, bude rozhodně vyšší než dnešních katastrofálních a nepřijatelných 30 %.

Co tedy dělat s ministrem školství, který je nepoučitelný? A co dělat s vládou, která mu to všechno dovolí?

AUTOR: Ivo Strejček

[ZDROJ](#)